

BOSHLANG'ICH SINFLARDA TABIIY FANLAR DARSLARINI
TASHKIL ETISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISH

Polvonova Charos Bahromqulovna

Dilova Nargiza Gaybullayevna

Ilmiy rahbar

Annotatsiya: *Ta'lim sohasi texnologik yutuqlar bilan bir qatorda doimiy ravishda rivojlanib bormoqda. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'quvchilar, ayniqsa yosh sinflarda o'qish tajribasini oshiradigan innovatsion vositalarni taklif etadi. Ushbu maqolada interfaol doskalar, o'quv dasturlari va onlayn resurslar kabi texnologiyalarni boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun fan darslariga qanday samarali kiritish mumkinligi ko'rib chiqiladi. Ushbu texnologiyalardan o'ylangan va strategik ravishda foydalangan holda, o'qituvchilar fan tushunchalarini hayotga qiziquvchanlik va tushunishni kuchaytiradigan qiziqarli usullarda olib kelishga yordam beradi.*

Kalit so'zlar: *zamonaviy metodlar, texnologiyalar, oquvchilar, o'quv dasturlar*

KIRISH

Mamlakatimizda kadrlar tayyorlash milliy dasturining bosqichma-bosqich va muvaffaqiyatli amalga oshirilishi ko'p jihatdan o'qituvchilik faoliyatini professional obro'sini oshirish bilan bog'liq. Mutaxassislarni tayyorlashda o'qituvchi o'ziga xos ijtimoiy-siyosiy, pedagogik va shaxsiy talablarga javob berishi kerak. Shuning uchun o'qituvchi mustaqillik g'oyasiga sodiqdir, yaxshi rivojlangan ilmiy tafakkurga va kasbni bilishga ega va mavzuni chuqur biladi, pedagogik aloqa ustasi, pedagogik-psixologik va uslubiy bilim va ko'nikmalarga ega va turli xil pedagogik vazifalarni tezda hal qila oladi, idrok etadi, o'rganadi va vaziyatlarni baholaydi.

Bu, shuningdek, eng munosib usullari va taqdimot vositalarini tanlash imkoniyatiga ega bo'lishi kerak. Biz pedagogik texnologiyaning asosiy asosini o'qituvchi tanlagan texnologiya va talaba belgilangan maqsaddan, ya'ni o'qitish sohasida kafolatlangan natijaga erishish, maqsad bo'yicha kafolatlangan natijaga erishish yo'lidan boramiz. Amaldagi har bir ta'lim texnologiyasi o'qituvchi va talaba o'rtasida hamkorlikdagi faoliyatni yaratishi mumkin, ikkalasi ham ijobiy natijaga erishishi mumkin, agar talabalar mustaqil fikrlashlari va o'quv jarayonida ijodiy ishlashlari mumkin bo'lsa.

Shuning uchun har bir o'qituvchi darslarni boshlashdan oldin o'z oldiga maqsad qo'yishi kerak. Chunki bu kelajak avlod barkamol bo'lib kamol topishi kerak, bu esa mamlakatimiz taraqqiyotiga hissa qo'shadi. Har bir fanning vazifasi o'qituvchi barkamol avlodni tarbiyalash uchun mazmunli darslarni tashkil etishdir. Tarix darslarida bunday pedagogik texnologiyalarning o'rni ham bebahodir. Har bir talabadan mavzuni 45 daqiqada so'rash mumkin emas, bu holda biz talabaning mavzuni qanchalik yaxshi tushunishini aniqlash uchun turli usullardan foydalanishimiz mumkin. Buning uchun darsimizda mavzuni, talabaning yoshini hisobga olgan holda ushbu pedagogik texnologiya yoki usulni tanlashimiz mumkin. Tarix darslarida talaba ko'proq tarixiy nomlar, sanalar va tarixiy atamalarni yodlashi shart, raqamlar va biz har bir mavzuda bularga alohida e'tibor qaratishimiz kerak.

Texnologiya (yunoncha: "techno" - kasb, usta va "logos" - fan, ta'lim) - ilmiy amaliyot asosida xom ashyoni tayyor mahsulotga aylantirish usullari. Texnologiya (yunon techne-san'at, mahorat, ta'lim va ... logy) - sanoat, qurilish, transport, qishloq xo'jaligi va boshqa sohalarda mahsulotlarni olish, qayta ishlash va qayta ishlash usullarini tartibga soluvchi tizim; ushbu usullarni ishlab chiqish, joriy etish va takomillashtirish bilan shug'ullanadigan fan. Har bir sohaning o'z texnologiyasi bor: kon texnologiyasi, mashinasozlik, qurilish texnologiyasi, qishloq xo'jaligi texnologiyasi va boshqalar. Ta'limning mazmuni, maqsad va vazifalari vaqt o'tishi bilan kengayib borishi bilan uning shakllari va usullari ham kengayib boradi.

Hozirgi vaqtda inson faoliyatining asosiy yo'nalishlari integratsiyalashgan tizimlarga aylanmoqda, ya'ni o'z maqsadlariga to'liq erishishga imkon beradigan texnologiyalar. So'nggi yillarda xuddi shu ta'lim sohasida pedagogik texnologiya qo'llanila boshlandi. Pedagogik texnologiya tushunchasi ta'limni rivojlantirish ehtiyojlaridan kelib chiqadigan keng ko'lamli tushunchadir va amaliyot va hozirda pedagogika va psixologiya fanlarida o'z o'rniga ega. Pedagogik texnologiyada, ishlab chiqarish sohasidagi turli texnologiyalardan farqli o'laroq, qayta ishlangan material-bu ma'lum maqsadlarga erishish uchun o'qituvchi, o'qituvchi tomonidan ajralib turadigan talabaning aqliy, ma'naviy, axloqiy fazilatlarini. 'sirlari o'tkaziladi.

Pedagogik texnologiya tushunchasi birinchi marta AQShda yigirmanchi asrning o'rtalarida paydo bo'lgan va 1940-1950 yillarga qadar "ta'lim texnologiyasi" deb nomlangan va bu atama texnik vositalardan foydalangan holda o'qitishda qo'llanilgan. 50-60-yillarda dasturlashtirilgan ta'lim ko'zda tutilgan va 1970-yillarda "pedagogik texnologiya" atamasi oldindan rejalashtirilgan va aniq belgilangan maqsadlarga erishish kafolatlangan o'quv

jarayonini tavsiflash uchun ishlatilgan. 1979 yilda Amerika pedagogik aloqa va texnologiyalar assotsiatsiyasi pedagogik texnologiyani murakkab, integral jarayon sifatida o'rnatdi va 1980-yillarning boshidan boshlab pedagogik texnologiya ta'limda kompyuter va axborot texnologiyalarini yaratish deb ta'riflandi. Pedagogik texnologiya haqida ba'zi fikrlar:

* Bu o'qituvchi (o'qituvchi) o'quvchilarga o'qitish (ta'lim) vositalari yordamida ma'lum sharoitlarda va ketma-ketlikda ta'sir ko'rsatadigan va ushbu faoliyat natijasida ularda oldindan belgilangan shaxs xususiyatlarini shakllantiradigan jarayondir.

* o'qitish shakllari, usullari, usullarini, ta'lim vositalarining maxsus to'plami va joylashishini (joylashishini) belgilaydigan psixologik protseduralar (muassasalar) to'plami; u pedagogik jarayonning tashkiliy va uslubiy vositalaridan iborat;

* Texnik resurslarni, odamlarni va ularning o'zaro ta'sirini hisobga olgan holda ta'lim shakllarini optimallashtirishga qaratilgan o'qitish va o'qitishning barcha jarayonlarini yaratish, qo'llash va aniqlashning tizimli usuli;

* Bu o'qitishga yangi (innovatsion) yondashuv. Bu pedagogikada ijtimoiy-muhandislik tafakkurining ifodasi, pedagogika sohasiga o'tkazilgan texnokratik ilmiy ongning tasviri, o'quv jarayonini ma'lum bir standartlashtirish;

Mavjud pedagogik texnologiyalar bir nechta xususiyatlariga ko'ra turlarga bo'linadi. Ushbu xususiyatlar haqida gapirishdan oldin shuni ta'kidlash kerakki, pedagogik texnologiya har doim murakkab bo'lib, u faqat bitta omil, usul, printsipdan foydalanmaydi. Ya'ni, quyidagi turlarga xos bo'lgan monotexnologiyalar aslida mavjud emas. Biroq, har bir pedagogik texnologiyada o'quv jarayonining u yoki bu jihatlariga e'tibor qaratish natijasida ular ushbu xususiyatlarga ko'ra turlarga bo'linadi. Ta'lim mazmunining interaktiv usullar bilan aloqasi.

Shunday qilib, biz o'qitish usullarini tanlash, ularni tizimlashtirish va o'quv jarayonini rejalashtirish amaliyotida qo'llashni takomillashtirishning birinchi muhim shartini belgilaydigan kompleks yondashuvni tavsifladik. Pedagogikada an'anaviy usullarni tanlash mezonlari juda ko'p ishlab chiqilgan va so'nggi yillarda didaktik olimlarning asarlarida ularning yigirmadan ortig'i keltirilgan.

Kompyuterlar 1960-yillardan beri ta'lim o'qituvchilari orasida mashhur bo'lgan bo'lsada, ularning foydaliligi Internetga asoslangan texnologiyalarning rivojlanishi bilan kuchaytirildi. Xususan, veb-2.0 texnologiyalari va ilovalarining paydo bo'lishi talabalarga mustaqil ravishda yoki kollaborativ tarzda o'rganishga imkon berishda juda muvaffaqiyatli bo'ldi

media-til fayllarini tinglashdan tortib to You-Tube videolarini tomosha qilishgacha, ma'lum bir tilni o'qitish dasturidan foydalanishga qadar. So'nggi bir necha o'n yilliklar davomida texnologiya va chet tillarini o'rganish o'rtasidagi munosabatlarni tahlil qiluvchi tadqiqotlar motivatsiya, o'qish va yozish, tadqiqot va mobil yordam kabi bir qancha asosiy masalalarga e'tibor qaratdi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ushbu turdagi manbalar bilan tanishgan talabalar keyinchalik ularni mustaqil ravishda ishlatishga ko'proq moyil bo'lishgan. Xuddi shu tarzda, bloglar yozish talabalarga mustaqil ravishda o'rganishga yordam beradi, shu bilan birga madaniyatlararo bilim va lingvistik ko'nikmalarni rivojlantiradi. Shu tarzda ular nafaqat o'zlarini yaxshilaydilar balki mahorat yozish, balki maqsad til madaniyati tushuncha olishni ham.

Til o'qituvchilari o'z malakalarini texnologiyadan, jumladan, kompyuter, multimedia va aqlli taxtalardan foydalanish bo'yicha treninglar bilan yangilashlari kerak. O'qituvchilar, shuningdek, talabalarni til o'rganish uchun texnologiyadan foydalanishga undashlari kerak; Internet ayniqsa avtonom ta'lim uchun samarali bo'laoladi.

INTERAKTIV DOSKALAR

Boshlang'ich fan uchun katta imkoniyatlarga ega texnologiyalardan biri bu interaktiv doska. An'anaviy doskalar yoki quruq o'chirish taxtalaridan farqli o'laroq, interaktiv doskalar o'qituvchilarga raqamli tarkibni namoyish qilish va ekrandagi narsalar bilan jismoniy aloqada bo'lish imkonini beradi. Masalan, o'simliklarning o'sishi bo'yicha dars davomida o'qituvchi doskada o'simliklarning hayotiy tsiklining rang-barang diagrammalari, fotosuratlar va videolarini namoyish qilishi mumkin edi.

Keyin talabalar kelib, etiketli qismlarni yoki bosqichlarni taxtaga sudrab tashlashlari mumkin. Amaliy o'zaro ta'sirning bu darajasi yosh talabalarni diqqatini jamlashga va jalb qilishga yordam beradi. O'qituvchilar, shuningdek, bir necha marta bosish orqali mavzuga oid onlayn rasmlar, simulyatsiyalar yoki o'quv qo'llanmalarini topishlari va ko'rsatishlari mumkin. Interfaol doskalar darslarga dinamik, multimedia sifatini beradi, bu esa talabalarning diqqatini jalb qiladi.

TA'LIM DASTURLARI VA ILOVALARI

Yaxshi ishlab chiqilgan o'quv dasturlari va mobil ilovalar boshlang'ich o'quvchilarga to'g'ridan-to'g'ri o'qitish vaqtidan tashqari fan tushunchalarini o'rganishning innovatsion usullarini taqdim etadi. Inson tanasidagi birlik uchun o'qituvchi o'quvchilarga virtual organlarni "ajratish", hujayra tuzilmalarini yaqindan kuzatish yoki qon aylanish tizimi orqali ozuqa

moddalarini boshqarish imkonini beruvchi interaktiv elektron kitoblar, o'yinlar yoki simulyatsiyalarni tayinlashi mumkin.

Ko'p sensorli qurilmalar, ayniqsa, ushbu turdagi taktil, vizual o'rganish tajribalariga yordam beradi. Ilovalar, shuningdek, darslarni ko'rib chiqish viktorinalari, ijodiy faoliyat yoki talabalarga o'z tezligida kirishlari uchun qo'shimcha ma'lumotnomalar bilan to'ldirishi mumkin. Ehtiyotkorlik bilan tanlangan va oqilona foydalanilganda, ta'lim texnologiyasi darslarni kuchaytiradi, shu bilan birga mustaqillik, muammolarni hal qilish va o'rganishga o'z-o'zidan yo'naltirilgan yondashuvni rivojlantiradi.

ONLAYN MANBALAR

Bepul va sifatli onlayn resurslarning ko'pligi o'quv dasturini faqat darsliklar orqali imkon qadar kengaytiradi. Ekotizimlar bo'yicha dars davomida o'qituvchi talabalarga tabiat hujjatli filmlaridan videokliplar, hayvonot bog'lari/Akvariumlarga virtual sayohatlar yoki global biolarning interaktiv xaritalari va diagrammalarini ko'rsatishi mumkin. Oddiy mashinalardagi birlik uchun o'qituvchilar tutqichlar, kasnaklar va boshqa qurilmalarni namoyish qiluvchi o'quv qo'llanmalari, animatsiyalar va videolarni topishlari mumkin edi. Keyin talabalar uy atrofidagi ushbu mashinalarning namunalarini o'rganish uchun tayinlanishi mumkin. National Geographic Kids, BBC Science for Kids, NASA Kids Club va Smithsonian Science kabi nufuzli saytlar ta'lim qiymati uchun tekshirilgan yoshga mos multimedia kontentini taklif qiladi. Tegishli onlayn tarkibni kiritish orqali o'qituvchilar tashqi dunyoni sinfga olib kirishadi va o'quvchilarga haqiqiy aloqalarni o'rnatishda yordam berishadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, interfaol doskalar, o'quv dasturlari/ilovalari va onlayn resurslar boshlang'ich sinf o'quvchilarini tabiatshunoslik darslariga jalb qilish uchun juda samarali zamonaviy pedagogik vositalardir. O'quv dasturiga o'ychanlik bilan kiritilganda, ushbu texnologiyalar vizual va amaliy interaktivlik orqali tushunchalarni hayotga tatbiq etish orqali o'rganishni yaxshilaydi. Shuningdek, ular mustaqil izlanish, muammolarni hal qilish va o'z-o'ziga yo'naltirilgan yondashuvni rivojlantiradi. O'qituvchilar variantlarni diqqat bilan baholashlari va to'g'ridan-to'g'ri ko'rsatmalarni almashtirish emas, balki to'ldirish uchun texnologiyalardan oqilona foydalanilishini ta'minlash uchun to'g'ri ta'lim olishlari kerak. Strategik rejalashtirish yordamida o'qituvchilar qiziqishni uyg'otish va yosh sinflarda asosiy fan tushunchalarini tushunishni kuchaytirish uchun yangi texnologiyalardan foydalanishlari mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Kelsen B. I-avlodga ingliz tilini o'rgatish: Youtube-dan kollej bilan qo'shimcha material sifatida foydalanish bo'yicha tadqiqot Tayvandagi EFL talabalari. - Indoneziya, CALL-EJ, 2009. - B. 35.

2. Levine A., Ferenz O., Reves T. EFL Akademik o'qish va zamonaviy texnologiyalar: o'quvchilarimizni qanday qilib aylantira olamiz. Mustaqil tanqidiy o'quvchilarga? -London: TESL-EJ, 2000. - B. 312.

3. Ramachandran S. Til o'qitishda yangi texnologiyalarni integratsiyalash: EAP sinfi uchun ikkita faoliyat. -Kanada, TESL Canada Journal / Revue TESL du Canada, 2004. - B. 215.

4. Муминова, З. О. (2014). Атрибутивные свойства духовного мира человека. *Universum: общественные науки*, (3 (4)).

5. Farxodjonova N. F. Modernization and integration: social-philosophical analysis. *Rol'nauki v formirovanii sovremennoj virtual'noj real'nosti*. - 2019.

6. Farxodjonova N. F. Problemi primeneniya innovatsionnix texnologiy v obrazovatel'nom protsesse na mejdunarodnom urovne. *Mejdunarodnaya konferentsiya. Innovatsionnie tendentsii, sotsial'no-ekonomicheskie i pravovie problemi vzaimodeystviya v mejdunarodnom prostranstve*. - 2016.

